

Kunskap finns men vi pratar inte om den: **Alkohol och cancer**

Ett seminarium (*Varför vet så få att alkohol orsakar cancer*) under den förkortade almedalsveckan handlade om alkoholkonsumtion som leder till cancer. Det var Systembolaget som stod för den knappa timmens upplysande diskussion mellan bolagets VD, Ann Carlsson Meyer, Tobias Alfvén, ordförande i Svenska Läkaresällskapet, Hans Hägglund, professor och nationell cancersamordnare inom SKR, Camilla Waltersson Grönvall, moderat politiker i socialutskottet liksom Karin Rågsjö, vänsterpartiet.

Alkoholkonsumtion kan förknippas med ett hundratal sjukdomstillstånd och totalt kostar alkoholens negativa sida det svenska samhället årligen ungefär 100 miljarder kronor. Samtliga seminariedeltagare konstaterade att dagens tema är i allmänhetens ögon okänt. Tobak och cancer känner praktiskt taget alla till. Tobak är ledande när det gäller cancerutveckling. Att alkohol kommer på andra plats är det få som känner till. Det är ungefär 4 000 svenska cancerfall som årligen har alkohol som utlösande faktor. En viktig kunskap att ta till sig är att det tar ett tiotal år eller mer innan den alkoholrelaterade canceren är diagnostiserbar.

Ett genomgående tema under seminariet var att kunskap om alkoholrelaterad cancer finns och är odiskutabel men denna kunskap nås inte ut till allmänheten. En inte oväsentlig anledning är den obehagskänsla som lätt infinner sig när det är tal om alkohol, även inom sjukvården. Trots att levnadsvanefrågor ska ingå i anamnesen tycker en tredjedel av läkarkåren att det är problematiskt att ställa alkoholfrågor. Denna tvekan fångar naturligtvis patienten upp, vilket gör att båda undviker ämnet och går med lättnad vidare.

Samtidigt vet läkarprofessionen att rökstopp och alkoholstopp några veckor före en operation gynnar läkningsprocessen. Det gäller även vid cancerbehandling. Läkargruppen vet var skadligt bruk börjar, kan diagnostisera och har nationella riktlinjer att förhålla sig till.

Levnadsvanemottagning

Kunskapen ska leda till en beteendeändring när det gäller förhållandet till alkohol. En viktig roll kan en levnadsvanemottagning inom primärvården vara. Dock framhöll SLS ordförande att det inte går att lägga på ytterligare omfattande arbete inom primärvården utan att öka dess kapacitet (= fler allmänläkare). Uppdraget finns redan inom primärvården, men behöver byggas ut.

De politiska representanterna var överens om att sjukvården har en väsentlig roll i förmedlingen av kunskapen om att riskkonsumtion av alkohol kan leda till cancer. Seminariedeltagarna var ense om att här kan "de vita rockarnas auktoritet" ha ett stort positivt inflytande.

Systembolaget har ett uppdrag som går ut på att sälja alkohol i inbjudande miljö samtidigt som bolaget ska hålla restriktiv linje och även avböja försäljning till personer som svårligen hanterar sin alkoholkonsumtion. Bolagets dotterbolag IQ är en ren informationshemsida för framför allt ungdom.

Flera deltagare efterlyste risknivåer, hur mycket alkohol kan man dricka utan risk för sjukdomsutveckling? Tobias Alfvén framhöll de nationella riktlinjerna och att det är viktigt att sjukvården lokalt inte snickrar ihop egna regler. Hans Hågglund hade en handfast rekommendation: gå in på hemsidan [cancercentrum.se](https://www.cancercentrum.se) och klicka på Cancerpreventionskalkylatorn, som möjliggör simuleringar av hur förändringar i människors levnadsvanor påverkar insjuknandet i cancer.

Det blev ett synnerligen vettigt informationsseminarium inom ett lika vetenskapligt välunderbyggt som för allmänheten sannolikt okunnigt område – att alkohol kan leda till cancer, ja till och med är den näst största riskfaktorn för utveckling av sjukdomen.

Du kan ta del av seminariet genom <https://www.folkhalsodalen.se>